

TILLÆG TIL MILJØGODKENDELSE
OM ÅBNINGS- OG DRIFTSTID
SAMT AFGØRELSE OM IKKE VVM-PLIGT

Tivoli Friheden

13. maj 2015

Tillæg til miljøgodkendelse af listevirksomhed

i henhold til kap. 5 i lovbekendtgørelse nr. 879 af 26. juni 2010 med senere ændringer.

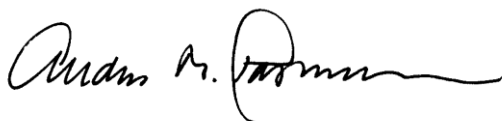
Afgørelse om ikke-VVM-pligt

i henhold til bekendtgørelse nr. 1184 af 6. november 2014 om vurdering af visse offentlige og private anlægs virkning på miljøet (VVM) i medfør af lov om planlægning.

Tillægsgodkendelsen omfatter: Forskydning af drifts- og åbningstider

Tivoli Friheden har gennem tillæg til miljøgodkendelse af 27. oktober 2006 fået stillet vilkår for driftstid og sæsonlængde. Med nærværende godkendelse bortfalder dette tillæg.

Godkendt:

Anders Maltha Rasmussen
Afdelingschef

Anne Haarmark
Sagsbehandler

Annonceres den 13. maj 2015

Klagefristen udløber den 10. juni 2015

Søgsmålsfristen udløber den 13. november 2015

Virksomhedens navn:	Tivoli Friheden A/S
Virksomhedens adresse:	Skovbrynet 5, 8000 Aarhus C
Virksomhedens art, listebetegnelse:	J204, Forlystelsespark
CVR nr.:	12 50 39 97
P-nummer:	10 03 36 59 43
Tlf.nr.:	86 147 300
Matr. nr.:	229d, Marselisborg, Aarhus Jorder
Virksomheden ejes og drives af:	Tivoli Friheden A/S
Bygninger og grund ejes af:	Tivoli Friheden A/S
Kontaktperson på virksomheden	Adm. direktør Henrik Ragborg Olesen 2999 0760 henrik@friheden.dk

Indholdsfortegnelse

1. Resume	5
2. Miljøgodkendelse.....	6
3. Vilkår for miljøgodkendelsen	7
3.1. Generelt	7
3.2. Indretning og drift	7
3.3. Øvrige forhold	7
4. Afgørelse om ikke VVM-pligt.....	8
5. Vurderinger	9
5.1. Miljøteknisk vurdering	9
5.2. Hovedhensyn ved meddelelse af godkendelsen.....	10
5.3. Udtalelse fra andre	10
6. Klagevejledning	11
6.1. Klage over afgørelsen.....	11
6.2. Søgsmål	12
6.3. Offentlighed	12
7. Bilag	13
7.1. Liste over sagens akter	13
7.2. Ansøgning om miljøgodkendelse.....	14
7.3. Lovgrundlag mm.	15

1. Resume

Tivoli Friheden har ansøgt om at få mulighed for at forskyde driftstiden for de kørende forlystelser samt tilsvarende forskydning af parkens åbningstid.

Ønsket er at kunne åbne tidligere på dagen mod tilsvarende at lukke tidligere om aftenen.

Ved at have muligheden for at kunne åbne fra kl. 10.00 mod nu kl. 11.00, kan Tivoli Friheden imødekomme ønsker fra børnefamilier og give forlystelsesparken et mere børnevenligt udtryk.

Tilsvarende vil der, på de valgte tidligere åbningsdage, lukkes en time tidligere, så åbningstiden ikke forlænges.

Det ansøgte vil give fleksibilitet i åbningstiderne.

Med denne tillægsgodkendelse imødekommes det ansøgte.

De kørende forlystelser kan starte fra kl. 10 og være i drift i 11 timer indtil kl. 21 eller starte kl. 11 og slutte kl. 22 (dog til kl. 23 i 30 dage).

Parkens åbningstid ændres tilsvarende, så åbningstiden fastsættes til 1 time før og 1 time efter forlystelsernes driftstid, dog med mulighed for åbningstid til kl. 24 i 30 dage.

Der er i dag godkendelse til op til 124 åbningsdage pr. sæson, som strækker sig fra 1. april til 30. september. Et lukket arrangement regnes også som en åbningsdag, hvis der er kørende forlystelser. Åbningsdagene inkluderer også efterårsferien i uge 42.

Tivoli Friheden har gennem tillæg til miljøgodkendelse af 27. oktober 2006 fået stillet vilkår for driftstid og sæsonlængde. Med nærværende godkendelse bortfalder dette tillæg, idet sæsonlængden er reguleret af et nyere tillæg af 16. januar 2009 vedrørende fleksibel sæsonåbning. Således er vilkår B1 vedrørende drift i tillæg af 27. oktober 2006 erstattet af vilkår 3.2 i tillæg af 16. januar 2009.

2. Miljøgodkendelse

På grundlag af oplysningerne i bilag 7.2. ansøgning om mulighed for forskydning af driftstiden for de kørende forlystelser, meddeles hermed godkendelse efter de nedenfor beskrevne vilkår.

Godkendelsen gives i henhold til miljøbeskyttelsesloven kapitel 5, og omfatter kun de miljømæssige forhold, der reguleres af denne lov. Godkendelsen gives som et tillæg til virksomhedens miljøgodkendelse af 22. april 1996 med senere tillæg, og gives under forudsætning af, at såvel nedenstående vilkår som vilkår i den førnævnte godkendelse, samt påbud overholdes.

Idet godkendelsen omfatter nye vilkår for driftstid, bortfalder tillæg af 27. oktober 2006, der omhandler driftstid for kørende forlystelser fra kl. 11-13 og sæsonlængde 15/04-30/09. Sæsonlængden er i dag omfattet af tillæg af 16. januar 2009.

Hvis indretning eller drift ønskes ændret i forhold til det godkendte, skal dette i god tid forinden meddeles godkendelses- og tilsynsmyndigheden. Godkendelsesmyndigheden tager stilling til, om ændringen er godkendelsespligtig.

Tilsynsmyndighed

Aarhus Kommune er tilsynsmyndighed for virksomheden.

Tilsynet udføres af Center for Miljø og Energi.

Øvrige miljøgodkendelser

Ud over denne godkendelse gælder følgende godkendelser:

22/04/1996 Forlystelsespark, ændret ved Miljøstyrelsens afgørelse af 25. marts 1997.

29/03/2001 Påbud om ændring af støjvilkår.

16/01/2009 Tillæg til miljøgodkendelse til fleksibel sæsonåbning

16/02/2010 Tillæg til miljøgodkendelse til permanent drift i skolernes efterårsferie

13/04/2011 Tillæg til miljøgodkendelse om ændring af vilkår for afholdelse af musikarrangementer i Tivoli Friheden

Nedenstående miljøgodkendelse bortfalder

27/10/2006 Driftstid for kørende forlystelser fra kl. 11-13 og sæsonlængde 15/04-30/09.

3. Vilkår for miljøgodkendelsen

3.1. Generelt

- 3.1.1. Et eksemplar af godkendelsen skal til enhver tid være tilgængeligt på virksomheden. Driftspersonalet skal være orienteret om godkendelsens indhold.
- 3.1.2. Virksomheden skal indrettes og drives som beskrevet i ansøgningen, bortset fra de ændringer der fremgår af nedenstående vilkår.

3.2. Indretning og drift

Driftstid og åbningstid

- 3.2.1. Den daglige driftstid for kørende forlystelser er på maksimalt 11 timer og skal alle dage placeres i tidsrummet kl. 10.00 – 22.00
Op til 30 dage per år kan sluttidspunktet dog forlænges til kl. 23.00
- 3.2.2. Parken kan åbne en time før de kørende forlystelser og lukke en time efter, så åbningstiden kan være i tidsrummet kl. 9.00 – 23.00
Op til 30 dage per år kan åbningstiden dog forlænges til kl. 24.00

3.3. Øvrige forhold

Musik nær indgangen

- 3.3.1. Der må ikke spilles musik ved indgangen, hvis musikken efter tilsynsmyndighedens vurdering er til væsentlig gene for naboerne.
(vilkår overført fra miljøgodkendelse af 27. oktober 2006)

Støj

- 3.3.2. Indenfor de kørende forlystelsers driftstid gælder vilkår stillet i påbud af 29. marts 2001, hvor støjgrænsen er fastsat til 46 dB(A). Det skal her præciseres, at støjgrænsen er uændret for hele driftstiden for kørende forlystelser.
- 3.3.3. Udenfor driftstiden gælder Miljøstyrelsens støjvejledning, som beskrevet i vilkår D2 i hovedgodkendelsen af 22. april 1996.

4. Afgørelse om ikke VVM-pligt

Tivoli Friheden er en eksisterende virksomhed, der efter sin etablering er blevet omfattet af punkt 13d *Turisme og fritid – Forlystelsesparker o.l.* i bilag 2 i bekendtgørelse nr. 1184 af 6. november 2014 om vurdering af visse offentlige og private anlægs virkning på miljøet (VVM) i medfør af lov om planlægning.

Udvidelser og ændringer af Tivoli Friheden, eksempelvis opstilling af nye forlystelser eller ændret driftstid, kan således være omfattet af VVM-bekendtgørelsens bilag 2, pkt. 14 *Ændringer eller udvidelser af anlæg i bilag 1 eller 2, som allerede er godkendt, er udført eller er ved at blive udført, når de kan være til skade for miljøet.*

Konkrete projekter, som kan være til skade for miljøet, vil således skulle screenes i henhold til bekendtgørelsen. For ændring af en eksisterende virksomhed vil det som udgangspunkt være sådan, at projekter, der er i overensstemmelse med en eksisterende lokalplan og kan overholde vilkår i en gældende miljøgodkendelse, ikke vil være til skade for miljøet.

Der er foretaget en VVM-screening i forhold til forskydningen af åbningstider, som viser, at ændringen ikke kan antages at få væsentlig indvirkning på det omgivende miljø.

På dette grundlag vurderer Aarhus Kommune, at der ikke er behov for udarbejdelse af kommuneplanretningslinjer med tilhørende VVM-redegørelse i henhold til bekendtgørelsen.

5. Vurderinger

5.1. Miljøteknisk vurdering

Tivoli Friheden har søgt om godkendelse til en fleksibel åbningstid. Der er i dag godkendelse til åbning for de kørende forlystelser fra kl. 11.00 til kl. 22.00, hvor Tivoli Friheden ønsker, at der også kan åbnes kl. 10.00 mod at lukke kl. 21.00. Den reelle driftstid forbliver således uændret på 11 timer.

Tivoli Friheden får med nærværende godkendelse mulighed for at kunne åbne for de kørende forlystelser mellem kl. 10.00 og kl. 11.00. Åbningstiden skal blot modsvares af en tilsvarende tidligere lukketid.

Fleksibiliteten i åbningstiderne giver Tivoli Friheden mulighed for, at kunne imødekomme børnefamiliernes ønske om at starte tidligere på formiddagen. Andre familievenlige forlystelsesparker såsom Djurs Sommerland åbner ligeledes tidligt. Den tidligere åbningstid medfører, at støj fra de kørende forlystelser starter tidligere på dagen. Ændringen vurderes ikke at medføre ændring af støjbelastningen fra Tivoli Friheden, og de gældende støjgrænser fastsat i Påbud af 29. marts 2001 vil fortsat skulle overholdes.

Tivoli Friheden oplyser, at det er fleksibilitet der ansøges om og ikke en fast flytning af åbningstiden. Det kan således være hensigtsmæssigt i virksomhedens planlægning af arrangementer, at de har muligheden for både at åbne i børnevenlig tid eller prioritere den sene lukketid om aftenen. Det forventes derfor ikke, at forskydningen vil omfatte alle parkens 124 åbningdage. I 2014 gennemførte Tivoli Friheden forsøget med forskydning af åbningstiderne i højsæsonens 30 dage i juli, dog undtaget *fed fredag*, hvor der først lukkes kl. 23. Forsøget blev så godt modtaget, at Tivoli Friheden forventer at forskyde netop højsæsonens åbningstider fremadrettet, men vil i planlægningsøjemed gerne have mulighed for at kunne forskyde åbningstiden på andre dage.

Aarhus Kommune imødekommer desuden, at der kan meddeles godkendelse til at forskyde åbningstiden for selve parken med en time før forlystelserne starter. Parken i sig selv er ikke godkendelsespligtig, men indgår alligevel som en del af Tivoli Frihedens samlede driftsbillede.

Der er igennem naboorienteringen udtrykt bekymring for, om den tidligere åbningstid vil medføre tidligere støj på grund af klargøring af haven med larmende maskiner. Det skal hertil bemærkes, at der i hovedgodkendelse af 22. april 1996 er fastsat støjgrænser for parken udenfor de kørende forlystelsers driftstid. Disse støjgrænser svarer til Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser. Klargøringen er så-

ledes omfattet af de normale retningslinjer for støj og vurderes derfor ikke at kunne være til væsentlig gene i omgivelserne.

I tillæg til miljøgodkendelse af 27. oktober 2006 er der stillet vilkår om musik ved indgangen. Det vurderes fortsat, at vilkåret skal opretholdes, så støjniveauet omkring indgangspartiet holdes på et acceptabelt niveau.

5.2. Hovedhensyn ved meddelelse af godkendelsen

I forhold til 1 times tidligere starttidspunkt for de kørende forlystelser vurderes det ansøgte ved et tilsvarende tidligere sluttidspunkt om aftenen samlet set at være en forbedring i relation til støjbelastningen i omgivelserne.

5.3. Udtalelse fra andre

Naboerne i området omkring Tivoli Friheden er hørt i henhold til tidligere praksis med at informere naboerne. Der er i alt udsendt orienteringsmails til 87 naboer, hvoraf én har svaret. I svaret henledes opmærksomheden på, at den tidligere åbningstid kan medføre tidligere støjende klargøring af virksomheden, hvilket kan forstyrre morgenfreden samt overstige de gældende støjgrænser. Der er taget hensyn til denne indsigelse i vilkårene i Tivoli Frihedens godkendelser.

6. Klagevejledning

6.1. Klage over afgørelsen

Klage over afgørelsen

Afgørelsen kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet af:

- Ansøger
- Enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald
- Sundhedsstyrelsen
- Landsdækkende foreninger og organisationer i det omfang, de har klageret over den konkrete afgørelse, jf. miljøbeskyttelseslovens §§ 99 og 100
- Lokale foreninger og organisationer, der har beskyttelse af natur og miljø eller rekreative interesser som formål, og som har meddelt, at de ønsker underretning om afgørelsen.

Klagen skal indgives gennem Klageportalen til Aarhus Kommune, Center for Miljø og Energi, Grøndalsvej 1C, 8260 Viby J, som videresender klagen til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagefristen er anført på side 2.

Du logger på Klageportalen via www.nmkn.dk, borger.dk eller virk.dk, typisk ved hjælp af NEM-ID.

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Center for Miljø og Energi i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på kr. 500. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Natur- og Miljøklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Aarhus Kommune, Center for Miljø og Energi, Grøndalsvej 1C, 8260 Viby J, email: <mailto:miljoeogenergi@aarhus.dk>. Vi videresender herefter anmodningen til Natur- og Miljøklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Du kan læse mere om gebyrordningen og klage på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk/klage

Betingelser, mens en klage behandles

Godkendelsen vil kunne udnyttes i den tid, Natur- og Miljøklagenævnet behandler en klage, med mindre Nævnet bestemmer andet. Forudsætningen for det er, at de vilkår der er stillet i afgørelsen overholdes. Dette indebærer dog ingen begrænsning for Nævnets adgang til at ændre eller ophæve afgørelsen.

6.2. Søgsmål

En eventuel retssag i forhold til afgørelsen skal anlægges ved domstolene inden 6 måneder fra offentliggørelsen.

Søgsmålsfristen er anført på side 2.

6.3. Offentlighed

Godkendelsen annonceres på Aarhus Kommunes hjemmeside. Annonceringsdato er anført på side 2.

Følgende er samtidig underrettet om godkendelsen:

Tivoli Friheden	henrik@friheden.dk
Sundhedsstyrelsen	midt@sst.dk
Danmarks Naturfredningsforening	dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforening, lokalkomite	aarhus@dn.dk
Friluftsrådet, kommunerepræsentant	obv@webspeed.dk
Naturstyrelsen	nst@nst.dk
Jørgen Mikkelsen, Skovbrynet 22, 8000 Aarhus C	j.mik@stofanet.dk

7. Bilag

7.1. Liste over sagens akter

Ansøgningen vedlægges som bilag 7.2.

E-doc sagsnr.	Bilags nr.	Titel	Dato
15/009503	1	Ansøgning om forlængelse af forsøgsvis forskydning af åbningstid, Tivoli Friheden, Skovbrynet 5, 8000 Aarhus C Afsender: henrik@friheden.dk Henrik Ragborg Olesen, Tivoli Friheden	19.1.2015
15/009503	2	Svar på ansøgning om forlængelse af forsøgsvis forskydning af åbningstid, Tivoli Friheden, Skovbrynet 5, 8000 Aarhus C Modtager: henrik@friheden.dk Henrik Ragborg Olesen, Tivoli Friheden	21.1.2015
15/009503	3	Ansøgning om ændring af daglige åbne- og lukketid, Tivoli Friheden, Skovbrynet 5, 8000 Aarhus C Afsender: henrik@friheden.dk Henrik Ragborg Olesen, Tivoli Friheden	27.1.2015
15/009503	5	Kvitteringsskrivelse til Tivoli Friheden - Ansøgninger om tilladelse til julemarked og forskydning af åbningstid, Tivoli Friheden, Skovbrynet 5, 8000 Aarhus C Modtager: henrik@friheden.dk Henrik Ragborg Olesen, Tivoli Friheden	5.2.2015
15/009503	6	Brev til Tivoli Frihedens naboer, orientering i forbindelse med ansøgning om åbningstider, Tivoli Friheden, Skovbrynet 5, 8000 Aarhus C Rundsendt til 87 naboer til Tivoli Friheden	20.3.2015
15/009503	7	Vedrørende udfyldning af bilag 5, VVM-screening, Tivoli Friheden, Skovbrynet 5, 8000 Aarhus C Afsender: henrik@friheden.dk Henrik Ragborg Olesen, Tivoli Friheden	27.3.2015
15/009503	8	Bilag 5 – link i kvitteringsskrivelse til Tivoli Friheden, Tivoli Friheden, Skovbrynet 5, 8000 Aarhus C Modtager: henrik@friheden.dk Henrik Ragborg Olesen, Tivoli Friheden	27.3.2015
15/009503	9	Kommentar til orienteringsskrivelse om Tivoli Frihedens åbningstider, Tivoli Friheden, Skovbrynet 5, 8000 Aarhus C Afsender: j.mik@stofanet.dk Jørgen Mikkelsen	6.4.2015
15/009503	10	VVM-screeningsskemaer, bilag 5, Tivoli Friheden, Skovbrynet 5, 8000 Aarhus C Afsender: henrik@friheden.dk Henrik Ragborg Olesen, Tivoli Friheden	9.4.2015
15/009503	13	Miljøgodkendelse i udkast, forskydning af åbningstider, Tivoli Friheden, Skovbrynet 5, 8000 Aarhus C Modtager: henrik@friheden.dk Henrik Ragborg Olesen, Tivoli Friheden	24.4.2015

7.2. Ansøgning om miljøgodkendelse

Til Anne Haarmark

Tak for mail vedr. de fremtidige åbningstider i Tivoli Friheden.

Vi har nu overvejet hvilke ønsker vore gæster kunne tænkes at have til daglige åbne- og lukketidspunkter i dag og indenfor overskuelig fremtid.

Vi har som tidligere nævnt kun modtaget positiv respons fra publikum på de ændringer vi har gennemført forsøgsvis i højsæsonen 2014 - det er særligt åbningstidspunktet kl. 10.00 (som alternativ til kl. 11.00) der har vagt glæde blandt børnefamilierne. Tilsvarende har vi kun modtaget meget få klager over at vi har lukket tilsvarende tidligere på samme dage (bortset fra fredage hvor vi fortsat lukker kl. 23.00).

Hvis vi skal forsøge at samle fremadrettede ønsker i noget som er simpelt at formulere og kommunikere, så skal det såmænd blot være, at vi indrømmes mulighed for at åbne kl. 10.00 i stedet for som nu kl. 11.00 på alle 124 åbningstidspunkter. Vi kommer langt fra til at bruge denne ramme fuldt ud, men det vil give os en god fleksibilitet at have muligheden.

Om ønskeligt kan der godt skæres i eksisterende lukketider, som vi jo hverken i dag eller senere vil komme til at udnytte fuldt ud. Men en eventuel reduktion vil fjerne den fleksibilitet og manøvrerum som er rar at have når kommende sæsoner skal planlægges.

Som det er beskrevet i tidligere korrespondance, så er det vort ønske at gennemføre 2015 efter præcist den samme skabelon som vi anvendte forsøgsvis i 2014: Det vil sige at vi i perioden lørdag den 11. juli - lørdag 1. august - ialt 22 dage, ønsker at åbne parken kl. 10.00 og forlystelserne 10.30. Præcist som sidste år lukker vi i perioden kl. 21.00 - fredage (3 stk.) dog kl. 23.00.

Som ligeledes redegjort for tidligere, så har vi ikke modtaget klager fra naboerne over ændringerne i 2014, og vi ser det umiddelbart som en fordel for naboerne, at aktivitet i de støjmæssigt "dyre timer" udskiftes med aktivitet i "billigere timer". Endelig skal det fremhæves, at det ønskede alene medfører ændringer for "almindelig drift incl. de kørende forlystelser" som i de senere år ikke har givet anledning til klage fra naboerne, der jo primært føler sig generet af musikstøj.

Vi håber på en positiv behandling af vores ansøgning og er til rådighed for spørgsmål, kommentarer og eventuelle gode forslag til formulering m.m.

Med venlig hilsen / Best Regards
TIVOLI FRIHEDEN A/S

Henrik Ragborg Olesen
Adm. direktør / CEO

7.3. Lovgrundlag mm.

Lov om miljøbeskyttelse:

- Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 879 af 26. juni 2010 af lov om miljøbeskyttelse.

Lov om planlægning:

- Miljøministeriet bekendtgørelse nr. 939 af 3. juli 2013 af lov om miljøvurdering af planer og programmer med senere ændringer.
- Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 1184 af 6. november 2014 om vurdering af visse offentlige og private anlægs virkning på miljøet (VVM) i medfør af lov om planlægning.

Lov om naturbeskyttelse:

- Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 951 af 3. juli 2013 af lov om naturbeskyttelse med senere ændringer.

Godkendelsesbekendtgørelsen:

- Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 669 af 18. juni 2014 om godkendelse af listevirksomhed med senere ændringer.

Godkendelsesvejledningen:

- Miljøstyrelsens vejledning af 10. juli 2014 om godkendelse af listevirksomheder.

Støjvejledningen:

- Miljøstyrelsens vejledning nr. 5 og 6/1984 om ekstern støj fra virksomheder.
- Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1993 om beregning af ekstern støj fra virksomheder.
- Miljøstyrelsens vejledning nr. 3/1996 om supplement til vejledning om ekstern støj fra virksomheder.

TEKNIK OG MILJØ
Center for Miljø og Energi
Grøndalsvej 1D
8260 Viby J.